

EL LLENGUATGE

Els penedesencs

En el prefaci del nou Diccionari de l'Enciclopèdia Catalana, signat pel doctor Aramon i Serra, llegim que «una novetat que cal agrair és l'enregistrament de nombrosos gentilicis, principalment catalans, que sovint són oblidats en els inventaris de la llengua comuna». Efectivament: en primer lloc, no tots els noms geogràfics susceptibles d'originar un gentilici l'han realment originat, i en segon lloc, no sempre és fàcilment deduïble la forma que han de revestir amb la simple coneixença del nom geogràfic originari, i, per tant, cal certament agrair la informació que se'ns subministrà sobre aquesta qüestió.

Uns gentilicis que sovint originen dubtes són els corresponents a les nostres comarques. Per això ens hem decidit a comprovar quins havien estat recollits en aquest nou Diccionari. Hi hem sabut trobar els següents: *vallesà*, *empordanès*, *berguedà*, *segarrès* o *Segarrenc*, *bagenc*, *urgellenc* o *urgellès*, *pallarsès*, *aranès*, *vallespirà* o *vallespirenc*, *conflentí* o *conflentà*, *cerdà* i *capcinès*. Tenint en compte el nombre de les nostres comarques, la llista pot semblar més aviat breu. Diguem, tot d'una, que l'absència més sorprenent es la de *rossellonès*, mot al qual l'obra mare del Diccionari dedica dues columnes ben bones de text. Hem d'atribuir aquesta ommissió, doncs, a un lapsus, segurament a haver-se extraviat la fitxa corresponent. Però el fet és que certs noms de comarca no semblen haver originat cap gentilici, com *Garrotxa*, *Maresme*, *Anoia*, *Garraf* o *Noguera*, tot i que són formes simples o primitives. Aquesta incapacitat és més comprensible quan es tracta de denominacions compostes o descriptives, com el *Baix Llobregat*, el *Baix Ebre*, la *Conca de Barberà* o la *Terra Alta*. Hi ha, encara, els noms de comarca que ja són, en realitat, gentilicis (de la seva capital), com *Gironès*, *Tarragonès*, *Ripollès*, *Solsonès* o *Berguedà*. D'aquests, únicament en el darrer cas, la mateixa forma *berguedà* és alhora gentilici de *Berga* i de la comarca. Ens semblen, però, formes existents, *prioratí*, *montsianenc* i *selvatà* (aquest darrer molt usat referit a la manera de comptar i repartir la sardana, oposat a *empordanès*). Ara, l'ommissió que és més de doldre és la de *penedesenc*, pels dubtes que suscita sempre l'ortografia d'aquest mot (*8penedesenc* o *penedes-senc?*), i que hom només pot trobar —que sa-piguem— al Diccionari Alcover-Moll.